
Pravý hák

Pravý hák

3.10.2011 Profit Strana 14 Politika, autor: Jaromír Bartůněk

Není tomu tak dlouho, co mozek TOP 09 a nejlepší ministr financí transformujících se zemí Miroslav Kalousek propleskl mladíka, který jej urážel. Ušetřil, slovy páně ministra, tomu spratkovi jednomu drzému (ale též našťvanému voliči) pár výchovných facek.

Zatímco mainstreamové zpravodajské servery v souvislosti s touto rvačkou vypouštěly jednu bombastičtější informaci za druhou. Zatímco se hlasovalo v internetových anketách, zda je facka ministra přijatelná, či není. Zatímco se incidentem zabývali renomovaní komentátoři. Zatímco rvačku glosoval dokonce i premiér slovy, že Kalousek aspiruje na ministra financí roku, ale rozhodně neaspiruje na pedagoga roku. Zatímco opozice volala po odstoupení našeho skvělého strážce státní kasy – něco se stalo.

Ano, například se den po malostranské fackovačce sešla kousek od Staroměstského náměstí mimořádně Rada vysokých škol. To proto, aby kritizovala chystanou novelu zákona o rozpočtových pravidlech, podle níž by měly být vysoké školy ve svém hospodaření podřízeny ministerstvu financí. O tom už se bohužel nepsalo, možná jen minimálně.

A přitom jde o dění mnohem důležitější, o událost s mnohem větším dopadem na společnost nežli ten Kalouskův „pravý hák“. Samozřejmě bychom mohli filozofovat, že událost háku je zásadní, neboť tu jde o chlapce, co vyjádřil statečně – tedy nahlas – nesouhlas s reformami, když jen parafrázoval, co slychává v hospodě, o mladíka, jenž sdělil, co vyvodil z článků v médiích a z vystupování politiků u řečnického pultíku v Poslanecké sněmovně. Z chlapce bychom takto mohli určitě vytvořit hrdinu a na druhou stranu Kalouska stejně tak dobře obhájit, že je chudák pod tlakem kvůli schvalování rozpočtu, nezdravé výživě, kvůli miliardovému ekotendru. Ale věnujme se raději té pohledem médií „nezásadní“ informaci, tedy zmíněnému setkání akademiků v Klementinu.

Ztráta nezávislosti

Věnujme pozornost radě, která se ohradila proti pozměňovacímu návrhu k novele zákona o rozpočtových pravidlech, podle kterého by byly peníze vysokých škol podřízeny režimu státní pokladny. Návrh jde již do třetího čtení a ani nikdo z nás, ani z médií si ničeho nevyšiml, rozčilovali se profesori.

Tato změna by totiž mimo jiné znemožnila vysokým školám převádět finanční prostředky na své bankovní účty. Peníze by musely být vedeny výhradně u České národní banky a ministerstvo financí by získalo oprávnění jednak k jejich krátkodobému ukládání nebo investování na finančním trhu a jednak by mohlo bez jakéhokoliv přesnějšího zákonného vymezení přímo stanovovat termíny a rozsah platebního režimu na účtech v ČNB. Zástupci univerzit si uvědomili, že to by byl konec jejich autonomie, protože by si už zřejmě sami zaspekulovat nemohli.

"Bezvýznamní idioti"

Místo toho, aby se vzedmula vlna odporu nejen na akademické půdě, palcové titulky na internetových serverech hlásaly: „Bezvýznamní idioti, řekl Kalousek o europoslancích ODS.“ A o chvíli nato zase upozorňovaly: „Ministr Kalousek se omluvil za idioty.“

A opět zanikla v té smršti titulků o „idiotech“ či o premiérech, kteří jsou ovládáni kmotry, informace z Rady VŠ. To prostě sdělení, že akademici odmítají školné. Ono se to má totiž tak, že nejprve kabinet balamutil veřejnost, že bude školné odložené (splácení až po dosažení průměrného platu v zemi) – ač s tímto modelem TOP 09 nesouhlasila –, teď bude najednou platba přímá.

Ivan Wilhelm, emeritní rektor Univerzity Karlovy, jenž nyní dělá náměstka u nejlepšího ministra školství, prostě a jednoduše řekl, že školné nebude odložené. Že pokud bude schváleno, přijato, zákonem ustanoveno, tak bude platit ihned. A zdůraznil, že „každý student bude mít jednu z povinností platit školné okamžitě“.

Ano, pravda sice je, jak také Wilhelm sdělil, že půjde-li o sociálně slabého posluchače vysoké školy (jinak řečeno, když nebude mít zrovna hotovost), bude mu dána možnost vzít si na školné zvýhodněnou půjčku. Ale veřejnosti

už nepověděl, že takový student nejspíš v průběhu studia zaplatí úroky, a neuvedl, kam až mu narostou splátky, když ztratí po škole práci, a rovněž, zdali jej banka či alma mater vydá na milost exekutorům.

Přímé školné, kdy student zaplatí na dřevo škole z vlastní kapsy, tj. bez úroků či z půjčky, tj. s úroky a riziky, má být zavedeno v roce 2013 v maximální výši 20 tisíc korun ročně a je přesně tím, co TOP 09 chtěla a co koalice, jak tvrdila, odmítla. A média – opět skoro nic.

Kalouskovo vrtěti psem?

Rada přitom upozornila na zkušenosti ze zahraničí, kde absolventi nejsou schopni půjčky splácet. V zemích, kde bylo školné zavedeno, prý poté poplatky skokově narůstaly a mladí se čím dál víc zadlužují. Také se podle průzkumu OECD nezvýšila kvalita škol, ty se naopak mnohem více než na vzdělávání soustředí na získávání peněz od studentů

Média by měla informovat o těchto věcech více (včetně toho, kolik desítek či stovek milionů příprava systému školného stála) a o fackách méně. Neměla by (slovníkem politiků) „naskakovat“ na účelové pohlavky těchto politiků.

Teď jsme ale na druhou stranu vyřkli hříšnou větu – de facto jsme prohlásili, že to, co Kalousek dělá, tropí naschvál, aby takříkajíc „vrtěl psem“. Naznačili jsme tím, že je třeba s někým domluven, třeba s bankami, pro které budou úvěry pro studenty byznys nad zlato.

Anebo se během pohlavkové aféry, jež měla podle naší odvážné teorie odvést pozornost, odehrálo kromě kritiky reformy vysokého školství něco ještě více, ale skutečně pro někoho více důležitého, něco, o čem bychom raději neměli vědět? Co když se zrealizoval nějaký ten tendřík či schválil nějaký ten projekt, co když nám mezitím někdo ušetřil doopravdy pravý hák, za který zaplatíme všichni z daní?